

**PREZES URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W BYDGOSZCZY**

ul. Jagiellońska 34
85-097 Bydgoszcz
tel. (052) 345-56-44, Fax (052) 345-56-17,
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 24 marca 2005 roku

RBG-400-23/04/MW

Decyzja nr RBG 13/2005

Na podstawie art. 11 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2003 roku nr 86 poz. 804, Dz.U. z 2003 roku nr 60 poz. 535, Dz.U. z 2003 roku nr 170 poz. 1652, Dz.U. z 2004 roku nr 93 poz. 891, Dz.U. z 2004 roku nr 96 poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002 r. Nr 18, poz. 172), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu przeciwko Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Morażu, **nie stwierdza się praktyki ograniczającej konkurencję** na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w Morażu, polegającej na stosowaniu nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych cen dostawy wody i odprowadzania ścieków stosowanych wobec grupy taryfowej „Rekreacja” w „Taryfie dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków”, zatwierdzonej uchwałą Rady Miejskiej w Morażu nr XIX/243/2004 z dnia 29 stycznia 2004 roku.

Uzasadnienie:

Właściciele domków rekreacyjnych w Kretowinach koło Moraża, pismem z dnia 9 września 2004 roku wystąpili do Prezesa Urzędu z wnioskiem o zbadanie ceny wody ustalonej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Morażu, zatwierdzonej uchwałą Rady Miasta w Morażu nr XIX/243/04 z dnia 29 stycznia 2004 roku.

Z taryfy wynika, iż odbiorcy usług, zaliczeni do grupy „Rekreacja” płacą za dostarczoną wodę i odprowadzane ścieki znacznie więcej niż pozostałe grupy taryfowe. Odbiorcy zaliczeni do innych grup taryfowych niż „Rekreacja” płacą jednolite stawki.

Wysokość cen i opłat za dostarczoną wodę przedstawia się następująco:

Tab. 1

l.p.	Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena opłaty		Jednostka miary
			Netto	Z VAT	

1.	Gospodarstwa domowe	Cena za dostarczoną wodę	1,98	2,12	zł/m ³
2.	Przemysł spożywczy	Cena za dostarczoną wodę	1,98	2,12	zł/m ³
3.	Przemysł produkcyjny	Cena za dostarczoną wodę	1,98	2,12	zł/m ³
4.	Gospodarstwa rolno-produkcyjne	Cena za dostarczoną wodę	1,98	2,12	zł/m ³
5.	Rekreacja	Cena za dostarczoną wodę	4,40	4,71	zł/m ³
6.	Pozostali odbiorcy	Cena za dostarczoną wodę	1,98	2,12	zł/m ³

Wysokość cen opłat za odprowadzanie ścieków przedstawia się następująco:

Tab. 2

l.p.	Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena opłaty		Jednostka miary
			Netto	Z VAT	
1.	Gospodarstwa domowe	Cena za odprowadzane ścieki	2,51	2,69	zł/m ³
2.	Przemysł spożywczy	Cena za odprowadzane ścieki	6,55	7,01	zł/m ³
3.	Przemysł produkcyjny	Cena za odprowadzane ścieki	3,25	3,48	zł/m ³
4.	Rekreacja	Cena za odprowadzane ścieki	6,31	6,75	zł/m ³
5.	Pozostali odbiorcy	Cena za odprowadzane ścieki	2,51	2,69	zł/m ³

Prezes Urzędu, postanowieniem z dnia 20 października 2004 roku, wszczął w niniejszej sprawie postępowanie wyjaśniające.

Uczestnik, pismem z dnia 2 listopada 2004 roku wyjaśnił, iż cena w taryfie, dotycząca dostarczania uzdatnionej wody oraz za oczyszczane i odbierane ścieki została ustalona na podstawie procedur i kryteriów zgodnych z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Uczestnik, po analizie kosztów, dotyczących świadczonych usług ustalił:

1. Taryfowe grupy odbiorców usług ze względu na zróżnicowanie kosztów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz sposób korzystania z urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych – wyszczególniając jako grupę „Rekreacja” a obejmującą właścicieli budynków letniskowych i wypoczynkowych, rozliczanych za

- ilość pobieranej wody na cele bytowo – socjalne oraz odprowadzanych ścieków, ustalanych w oparciu o wskazania wodomierza głównego;
2. Rodzaje i wysokość cen stawek w zależności od zakwalifikowania do odpowiedniej grupy taryfowej. Zastosowano przy tym opłatę stałą za usługę rozliczeniową, uzależnioną od przekroju wodomierza;
 3. Warunki rozliczeń z uwzględnieniem wyposażenia nieruchomości w przyrządy i urządzenia pomiarowe.

Uczestnik, na podstawie ewidencji oraz analizy kosztów dotyczących grupy „Rekreacja” ustalił następującą alokację niezbędnych przychodów na pokrycie kosztów jej dotyczących, a szczególności dla zaopatrzenia w wodę:

Tab.3

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota alokowanych kosztów w zł.
1.	Wynagrodzenia wraz z narzutami	3750
2.	Materiały	3870
3.	Energia	14380
4.	Podatki i opłaty	22740
5.	Usługi obce	570
6.	Koszty pośrednie i alokowanie zarządu	3700
7.	Amortyzacja	22470
8.	Marża zysku	1440
9.	Wartość niezbędnych przychodów (suma 1-8)	71920

Dla odprowadzania ścieków:

Tab. 4

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota alokowanych kosztów w zł.
1.	Wynagrodzenia wraz z narzutami	7580
2.	Materiały	1400
3.	Energia	29800
4.	Podatki i opłaty	46660
5.	Usługi obce	440
6.	Koszty pośrednie i alokowanie zarządu	7640
7.	Amortyzacja	-
8.	Marża zysku	2815
9.	Wartość niezbędnych przychodów (suma 1-8)	96335

Porównanie marż zysku i wartości niezbędnych przychodów dla wszystkich grup taryfowych przedstawia się następująco:

Zaopatrzenie w wodę:

Tab. 5

Wyszczególnienie	Gr. I gospodarstwa domowe	Gr. II przemysł spożywczy	Gr. III przemysł produkcyjny	Gr. IV gospodarstwa rolno produkcyjne	Gr.V rekreacja	Gr.VI pozostali
marża zysku	31844	1505	1248	1193	1440	2740
wartość niezbędnych przychodów	1 334 875	63 074	52 301	49 994	71 920	114 866

Odprowadzanie ścieków:

Tab. 6

Wyszczególnienie	Gr. I gospodarstwa domowe	Gr. II przemysł spożywczy	Gr. III przemysł produkcyjny	Gr. IV gospodarstwa rolno produkcyjne	Gr.V rekreacja	Gr.VI pozostali
marża zysku	23 987	12 095	1 366	-	2 815	7 728
wartość niezbędnych przychodów	1 213 060	611 691	69 067	-	96 335	390 822

Uczestnik podniósł ponadto, iż sprzedaż usług w Kretowinach ma charakter wybitnie sezonowy i trwa ok. 2 miesięcy w roku, natomiast udział podstawowych składników kosztów stałych (amortyzacja, podatki, opłaty) stanowi 63% dla wody i 48% dla ścieków. Pozostałe koszty, w szczególności energia zużywana w tych obiektach to 20% dla wody i 31% dla ścieków. W związku z tym Uczestnik nie ma możliwości stosowania niższych cen dla tej grupy odbiorców, ponieważ poniósłby stratę lub nie wyeliminował subsydiowania skrośnego.

W toku postępowania Prezes Urzędu przeprowadził badanie rynku cen dostarczania wody i ścieków w trakcie którego ustalił:

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Ełku w 2004 roku stosowało następujące ceny:

1. Cena za pobór 1 m³ wody przez:
 - a) gospodarstwa domowe – 1,82 zł (netto), 1,95 zł (brutto)
 - b) pozostałych odbiorców – 2,00 zł (netto), 2,14 zł (brutto)
2. Cena za odprowadzanie 1 m³ ścieków przez:
 - a) gospodarstwa domowe – 3,36 zł (netto), 3,60 zł (brutto)
 - b) pozostałych dostawców - 3,68 zł (netto), 3,94 zł (brutto).

Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Chełmży poinformował, iż w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązuje jedna grupa taryfowa a ceny przedstawiają się następująco:

1. woda: 2,01 zł/m³ (wprowadzono dopłatę dla gospodarstw domowych i użyteczności publicznej w wysokości 0,24 zł);
2. ścieki: 3,07 zł/ m³ (wprowadzono dopłatę dla gospodarstw domowych i użyteczności publicznej w wysokości 0,40 zł);

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Ciechocinku przedłożyło informacje o następujących – obowiązujących na terenie Ciechocinka – cenach za pobór wody i odprowadzanie ścieków:

W okresie od 1 marca 2004 roku do 31 marca 2004 roku:

1. za wodę pitną pobraną z urządzeń stanowiących własność Gminy Miejskiej Ciechocinek:
 - a) dla gospodarstw domowych – 1,68 zł + 7% VAT za 1 m³;
 - b) dla pozostałych odbiorców – 2,21 zł + 7% VAT za 1 m³;
2. za ścieki odprowadzone do urządzeń komunalnych, należących do Gminy Miejskiej Ciechocinek:
 - a) dla gospodarstw domowych – 1,82 zł + 7% VAT za 1 m³;
 - b) dla pozostałych odbiorców – 2,73 zł + 7% VAT za 1 m³;

W okresie od 1 kwietnia 2004 roku do 31 marca 2005 roku:

1. za wodę pitną pobraną z urządzeń stanowiących własność Gminy Miejskiej Ciechocinek:

- a) dla gospodarstw domowych – 1,70 zł + 7% VAT za 1 m³;
- c) dla pozostałych odbiorców – 2,25 zł + 7% VAT za 1 m³;
- 2. za ścieki odprowadzone do urzędzeń komunalnych, należących do Gminy Miejskiej Ciechocinek:
 - a) dla gospodarstw domowych – 1,86 zł + 7% VAT za 1 m³;
 - c) dla pozostałych odbiorców – 2,85 zł + 7% VAT za 1 m³;

Zakład Obsługi Komunalnej Miasta Lipna przedłożył następującą informację o cenach zbiorowego doprowadzania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków:

Wysokość cen za 1 m³ dostarczonej wody:

- 1. gospodarstwa domowe, przemysłowi i pozaprzemysłowi odbiorcy usług:
 - cena netto 1,32 zł;
 - cena brutto 1,41 zł.

Wysokość cen za odprowadzenie 1 m³ ścieków:

- 1. gospodarstwa domowe i pozaprzemysłowi odbiorcy usług
 - cena netto 1,65 zł
 - cena brutto 3,25 zł.

Postanowieniem z dnia 6 stycznia 2005 roku, Prezes Urzędu wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Morągu pod zarzutem stosowania nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych cen dostawy wody i odprowadzania ścieków stosowanych wobec grupy taryfowej „Rekreacja” w „Taryfie dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków”, zatwierdzonej uchwałą Rady Miejskiej w Morągu nr XIX/243/2004 z dnia 29 stycznia 2004 roku.

Ustosunkowując się do zarzutu, zawartego w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego, Uczestnik podtrzymał swoje stanowisko, iż ustalenie cen zbiorowego doprowadzenia wody i zbiorowego odprowadzenia ścieków nastąpiło zgodnie z prawem i nie można cenom tym przypisać cechy nieuczciwości.

Uczestnik wskazał, iż odbiorcy wody, zaliczeni do grupy taryfowej „Rekreacja” w większości korzystają z odrębnego ujęcia wody pitnej jak również oddzielnej oczyszczalni ścieków obsługującej tych odbiorców. Tak więc wydzielenie kosztów bezpośrednich związanych ze świadczonymi usługami w tej grupie nie jest obciążone kosztami innych ujęć wody, innych oczyszczalni ścieków ani kosztami remontów i bieżącego utrzymania pozostałej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera legalną definicję rynku właściwego:

- rozumie się przez to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji (art. 4 pkt 8 ustawy)

Uczestnik jest monopolistą sieciowym (naturalnym) w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Morąga. Uczestnik dostarcza wodę i odprowadza ścieki (za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej należącej do Uczestnika) do sześciu grup odbiorców, z których jedna – grupa taryfowa „Rekreacja” zaopatrywana jest z odrębnego niż inni odbiorcy ujęcia wody i korzysta z odrębnej oczyszczalni ścieków.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów (art. 1 ust. 1 ustawy). Podejrzenie stosowania cen nadmiernie wygórowanych przez monopolistę sieciowego stanowi zawsze podstawę do interwencji Prezesa Urzędu. Odbiorcy usług Uczestnika, podłączeni do miejskiej sieci wodociągowej nie mają możliwości wyboru usługodawcy. „Celem interwencji Prezesa Urzędu jest przede wszystkim ochrona rynku przed jego dezorganizacją ze strony przedsiębiorców wykorzystujących swą dominującą pozycję” Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 sierpnia 2003 r. (Sygn. akt I CK 184/03). Nie ulega wątpliwości, iż stosowanie cen nadmiernie wygórowanych przez monopolistę sieciowego stanowi istotny element dezorganizacji całego rynku – prowadzi bowiem do nieekwiwalentnego rozliczania się stron umów wzajemnych.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców, polegające w szczególności na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych.

§ 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 roku w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. z 2002 roku nr 26 poz. 257) stanowi iż:

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne dokonuje wyboru rodzaju i struktury taryf, uwzględniając lokalne uwarunkowania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Taryfowe ceny i stawki opłat powinny być kalkulowane i różnicowane w taki sposób, żeby zapewnić:

- 1) uzyskanie z opłat odbiorców usług przychodów na poziomie zapewniającym samofinansowanie się działalności przedsiębiorstwa oraz zysku,
- 2) motywowanie odbiorców usług do racjonalnego korzystania z wody i ograniczania zanieczyszczenia ścieków,
- 3) eliminację subsydiowania skrośnego,
- 4) łatwość ustalania opłat za świadczenie usług.

Przez subsydiowanie skrośne rozumieć należy pokrywanie kosztów dotyczących jednego rodzaju prowadzonej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne działalności gospodarczej lub jednej z grup taryfowych odbiorców usług przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub od innej taryfowej grupy odbiorców (§ 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia).

Prezes Urzędu uznał, iż nie można Uczestnikowi przypisać w niniejszej sprawie stosowania nadmiernie wygórowanych cen zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków do grupy taryfowej „Rekreacja”. Odbiorcy usług świadczonych przez Uczestnika, należący do grupy taryfowej „Rekreacja” stanowią odrębną kategorię odbiorców:

1. korzystają z odrębnego ujęcia wody jak również oczyszczalni ścieków – w związku z tym koszty działania Uczestnika w odniesieniu do tej grupy taryfowej, obliczane są odrębnie;
2. świadczenie usług Uczestnika na rzecz odbiorców należących do grupy taryfowej „Rekreacja” ma charakter wybitnie sezonowy i trwa około 2 miesięcy.

Podzielić należy stanowisko Uczestnika, iż przeprowadzone przez Prezesa Urzędu badanie rynku nie może mieć zastosowania do niniejszej sprawy, gdyż nie zostały zbadane porównywalne rynki. Rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w Morągu jest specyficzny z tego punktu widzenia, iż istnieje tam kilka grup taryfowych, z których jedna pobiera wodę i odprowadza ścieki, korzystając z innych niż pozostali ujęcia wody i oczyszczalni ścieków. W związku z tym – badając niniejszą sprawę, Prezes Urzędu zastosował metodę kosztową.

Koszty dostarczania wody i odprowadzania ścieków do odbiorców, należących do grupy taryfowej „Rekreacja” obliczone zostały odrębnie w celu uniknięcia stosowania subsydiowania skrośnego. Rozpatrywane ceny są odzwierciedleniem relatywnie wysokich kosztów, ponoszonych przez Uczestnika dostarczającego wodę i odprowadzającego ścieki do tej grupy odbiorców. Udział kosztów dostarczania wody do grupy taryfowej „Rekreacja”, szczególnie o charakterze majątkowym, wybitnie stałym (amortyzacja, podatki, opłaty) stanowią 63% dla wody i 48% dla ścieków. Pozostałe koszty, w szczególności energia zużywana w tych obiektach to 20% dla wody i 31% dla ścieków. W związku z tym Uczestnik nie ma możliwości stosowania niższych cen dla tej grupy odbiorców, ponieważ poniósłby stratę lub nie wyeliminował subsydiowania skrośnego.

Z alokowanych do danej działalności kosztów (Tab. 5 i Tab. 6) należy wyeliminować zysk, który, jak wynika z przykładowych obliczeń na stronie 3 i 4 decyzji, jest doliczany do kosztów. Zysk nie stanowi bowiem kosztu, a marżę ustala się odnosząc zysk do poniesionych dla jego osiągnięcia kosztów. Kalkulację marż przy uwzględnieniu powyższego ilustruje tabela poniżej.

(Tab. 7) Dla zaopatrzenia w wodę

Wyszczególnienie	Gr. I gospodarstwa domowe	Gr. II przemysł spożywczy	Gr. III przemysł produkcyjny	Gr. IV gospodarstwa rolno produkcyjne –	Gr.V rekreacja	Gr.VI pozostali
Marża	31844,00	1505,00	1248,00	1193,00	1440,00	2740,00
Koszty	1334875,00	63074,00	52301,00	49994,00	71920,00	114866,00
Koszty po odjęciu marży	1303031,00	61569,00	51053,00	48801,00	70480,00	112126,00
Względnie	0,02443841	0,024444	0,024445	0,024446	0,020431	0,024437

(Tab. 8) Dla odprowadzania ścieków

Wyszczególnienie	Gr. I gospodarstwa domowe	Gr. II przemysł spożywczy	Gr. III przemysł produkcyjny	Gr. IV gospodarstwa rolno produkcyjne –	Gr.V rekreacja	Gr.VI pozostali
Marża	23987,00	12095,00	1366,00		2815,00	7728,00
Koszty	1213060,00	611691,00	69067,00		96335,00	390822,00
Koszty po odjęciu marży	1189073,00	599596,00	67701,00		93520,00	383094,00
Względnie	0,02017286	0,020172	0,020177		0,030101	0,020173

Z powyższej analizy wynika, iż niezależnie od wysokości przychodów osiągniętych przez Uczestnika, dostarczającego wodę i odprowadzającego ścieki do różnych grup taryfowych marża zysku jest ustalona – proporcjonalnie - w tej samej, lub bardzo zbliżonej wysokości. Uznać należy więc, iż ceny ustalone przez Uczestnika są cenami uczciwymi, odzwierciedlającymi poniesione koszty, nie zawierającymi w sobie nadmiernie wygórowanej marży zysku.

Próba „uśrednienia” cen usług Uczestnika w ramach wszystkich grup taryfowych prowadzić by musiała do sprzecznego z prawem pokrywania kosztów dotyczących jednego rodzaju

prowadzonej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne działalności gospodarczej lub jednej z grup taryfowych odbiorców usług przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub od innej taryfowej grupy odbiorców.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem bydgoskiej delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów .

Otrzymuje:

Przedsiębiorstwo Wodociągów
i Kanalizacji Sp. z o.o.
ul. Dąbrowskiego 24
14-300 Morąg